

Sygnatura akt I Ns 140/16

POSTANOWIENIE

Dnia 07 czerwca 2016 roku

Sąd Rejonowy w Żorach Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Cezary Podsiadlik

Protokolant: sekr. sądowy Natalia Salamon

po rozpoznaniu w dniu 07 czerwca 2016 roku w Żorach

na rozprawie sprawy

z wniosku A. K.

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej w S.

o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do odrzucenia spadku po S. K.

postanawia:

zatwierdzić uchylenie się przez A. K. w dniu 07 czerwca 2016 roku od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po jej mężu S. K. zmarłym w dniu 29 października 2013 roku w G. ostatnio zamieszkałym w Ż..

Sygn. akt: I Ns 140/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. K. wniosła o zatwierdzenie przez sąd oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po spadkodawcy S. K. oraz odebranie od niej oświadczenia o odrzuceniu spadku po ww. spadkodawcy.

W uzasadnieniu wskazała, że na przełomie stycznia i lutego 2016 r. dotarło do niej zawiadomienie o rozprawie w sprawie stwierdzenia nabycia spadku po ww. spadkodawcy, po czym niezwłocznie ustanowiła pełnomocnika w celu ustalenia z jakiego powodu toczy się postępowanie. Po otrzymaniu od pełnomocnika kopii dokumentów z akt sprawy odkryła, że pozostawała w błędzie co do prawa, tj. konieczności złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku pomimo istniejącej między małżonkami rozdzielnosci majątkowej. Wnioskodawczyni nie miała żadnej wiedzy o zobowiązaniach spadkodawcy i pozostawionych przez niego długach spadkowych. Była przekonana, że w skład spadku po spadkodawcy nie wchodzi żadne aktywa ani pasywa. Nawet, gdyby wiedziała, że w skład spadku po mężu wchodzi długi, to i tak pozostawała w przekonaniu, że ze względu na zawartą umowę rozdzielnosci majątkowej takie długi nie mogą jej obciążać. Dodała, że związek małżeński ze spadkodawcą zawarła 15.09.2006 r., natomiast przedstawione przez wierzycieli długi spadkowe pochodzą sprzed kilku lat przed zawarciem ich małżeństwa. Spadkodawca nie informował jej o jakichkolwiek osobistych długach. Po zawarciu małżeństwa wnioskodawczyni była dobrze poinformowana o finansach męża. W 2011 r. w związku z wyjazdem do pracy za granicę zawarła ona ze spadkodawcą umowę rozdzielnosci majątkowej, która wg jej przekonania miała umożliwić zabezpieczenie majątkowe w związku z zakończeniem wspólnego gospodarowania środkami finansowymi. W okresie wspólnego pożycia ze

spadkodawcą na wspólny adres zamieszkania małżonków nie zostało doręczone ani jedno wezwanie do zapłaty jakiegokolwiek długu sprzed zawarcia małżeństwa.

Sąd ustalił, co następuje:

Spadkodawca S. K., ostatnio zamieszkały w Ż., zmarł 29.10.2013 r. w G..

Wnioskodawczyni była żoną spadkodawcy; związek małżeński zawarli w dniu 15.09.2006 r.

Początkowo mieszkali w Niemczech, a w 2009 r. przeprowadzili się do Polski.

W dniu 07.03.2011 r. spadkodawca i wnioskodawczyni zawarli umowę majątkową małżeńską, mocą której od dnia 07.03.2011 r. ustanowili ustrój rozdzielności majątkowej.

Długi spadkodawcy ujawnione w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy, które toczy się przed tut. sądem pod sygn. akt I Ns 577/14, pochodzą ze zobowiązań zaciągniętych przed zawarciem związku małżeńskiego z wnioskodawczynią.

Spadkodawca był dłużnikiem (...) S.A. w Z., co zostało stwierdzone nakazami zapłaty Sądu Rejonowego w Z. z 07.03.2002 r., sygn. akt (...) oraz z 02.04.2003 r., sygn. akt (...). Wierzytelności z tego tytułu nabyła (...) sp. z o.o. sp. komandytowa w S. oraz (...) sp. z o.o. w K..

Wnioskodawczyni o śmierci spadkodawcy dowiedziała się 29.10.2013 r. Wówczas już od roku żyli osobno – wnioskodawczyni w 2012 r. wyjechała za granicę i nic nie wiedziała o sprawach spadkodawcy. O długach spadkowych wnioskodawczyni powzięła wiadomość z początkiem 2016 r., kiedy to jej rodzice otrzymali list skierowany do niej, lecz na ich adres w R.. Dowiedziała się wówczas, że jest uczestniczką postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, i że spadkodawca pozostawił długi. Wnioskodawczyni nie wiedziała, że spadkodawca miał niespłacone zobowiązania w Polsce, gdyż od 25 lat mieszkał w Niemczech i miał tam całą rodzinę. Nigdy nie mieszkała i nie była zameldowana w Ż.. Korespondencja wierzyciela trafiała na adres w Ż., gdzie spadkodawca onegdaj miał dom i mieszkał z byłą żoną. Tymczasem wnioskodawczyni i spadkodawca w okresie wspólnego pożycia w Polsce mieszkali w R. w wynajętym mieszkaniu, gdzie nie dotarła żadna informacja o zobowiązaniach spadkodawcy. Wnioskodawczyni zawierając ze spadkodawcą małżeńską umowę majątkową była przekonana, że zwalnia ją to z odpowiedzialności co do wszystkich zobowiązań zaciągniętych przez męża – spadkodawcę, co było o tyle istotne, że miał on córkę z innego związku. Po śmierci męża wnioskodawczyni wypowiedziała umowy abonamentowe, zgłosiła też ten fakt do banku.

W toku postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy korespondencja była kierowana do wnioskodawczyni (w tamtym postępowaniu: jego uczestniczki) na adres w Ż.; korespondencja nie była przez nią odbierana, wskutek czego Sąd wezwał spadkobierców S. K. przez ogłoszenie.

W dniu 22.02.2016 r. złożone zostało pełnomocnictwo wnioskodawczyni udzielone adw. S. D. do przeglądania akt z prawem robienia notatek i fotografii oraz pobierania odpisów w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy.

(dokumenty zgromadzone w aktach Sądu Rejonowego w Żorach, sygn. akt: I Ns 577/14; umowa majątkowa małżeńska z 07.03.2011 r., k.9-10; przesłuchanie wnioskodawczyni, k. 21-12)

W toku rozprawy w dniu 07.06.2016 r. wnioskodawczyni złożyła oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku po spadkodawcy i jednocześnie oświadczyła, że spadek po nim odrzuca w całości.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1019 k.c. (§1) Jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;

2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

(§2) Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób [tj. wskazany w treści §1] uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

(§3) Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

W tym miejscu należy także odwołać się do treści art. 84 k.c., wedle którego W razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej (§1). Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i ocenił sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny) (§2).

W niniejszej sprawie trudno przypisać wnioskodawczyni, by nie zachowała należytej staranności co do oceny składu majątku spadkowego – wcześniej, w związku z zakończeniem wspólnego pożycia, celem zwolnienia się z ewentualnej odpowiedzialności za zobowiązania spadkodawcy zawarła z nim umowę małżeńską majątkową znosząc tym samym wspólność ustawową, zaś po śmierci spadkodawcy podjęła czynności zmierzające do zakończenia wszystkich znanych jej, a nawiązanych przez spadkodawcę, stosunków umownych. Trudno w tym miejscu założyć, by miała ona mieć świadomość istnienia zobowiązań wynikających z nakazów zapłaty wydanych kilka lat przed zawarciem związku małżeńskiego ze spadkodawcą, który prowadził wówczas odrębne życie z inną partnerką. Z całą pewnością można przyjąć, że gdyby wnioskodawczyni miała świadomość istnienia innych zobowiązań spadkodawcy, odrzuciłaby spadek po nim w ustawowym terminie. Supozycja przeciwnej treści nie wytrzymuje próby konfrontacji z zaistniałą sekwencją zdarzeń: w dniu 22.02.2016 r. złożone zostało pełnomocnictwo wnioskodawczyni udzielone adw. S. D. do przeglądania akt z prawem robienia notatek i fotografii oraz pobierania odpisów w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po spadkodawcy w sprawie sygn. akt I Ns 577/14, zaś wniosek w sprawie niniejszej wpłynął już 01.03.2016 r., a zatem niemal niezwłocznie po powzięciu przez wnioskodawczynię wiadomości co do składu majątku spadkowego.

Ustalone i mające walor powszechności stanowisko judykatury i doktryny prawa cywilnego jednoznacznie wskazuje, że nieświadomość spadkobiercy odnośnie do składu spadku jest podstawą uchylenia się od skutków prawnych złożenia lub niezłożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku (zob. np. postanowienie SN z 29.11.2012 r., II CSK 171/12, LEX Nr 1299156; postanowienie SN z 05.07.2012 r., IV CSK 612/11, OSNC 3/2013, poz. 39; postanowienie SN z 01.12.2011 r., I CSK 85/11, LEX Nr 1147725). Warto w tym miejscu podkreślić, że w analizowanej sprawie błąd wnioskodawczyni co do rzeczywistego stanu majątku spadkowego nie był wynikiem braku staranności po jej stronie, a jego zaistnienie uznać należy za usprawiedliwione okolicznościami sprawy.

Mając powyższe na uwadze orzec należało jak w sentencji.